

CRO Luchthaven Rotterdam

Jaarverslag 2016

Commissie regionaal overleg luchthaven Rotterdam

16 maart 2017

adres:

CRO luchthaven Rotterdam, t.a.v. E.R. Struch secretaris
p/a provincie Zuid-Holland, postbus 90602, 2509 LP DEN HAAG

INLEIDING

Op 1 mei 2013 is de Commissie regionaal overleg (CRO) luchthaven Rotterdam in werking getreden tegelijk met de inwerkingtreding van de omzettingsregeling luchthaven Rotterdam The Hague Airport (RTHA).

Volgens artikel 13 van de Regeling commissies regionaal overleg burgerluchthavens van nationale betekenis dient de commissie jaarlijks een verslag op te stellen over de uitgevoerde werkzaamheden in het voorgaande kalenderjaar en dient dit jaarverslag in ieder geval te bevatten:

- a. een beschrijving in hoeverre het jaarplan tot uitvoering is gekomen;
- b. de samenstelling van de commissie in het voorgaande kalenderjaar;
- c. een beschrijving in hoeverre bijzondere voorvallen of omstandigheden voor haar werkzaamheden van belang zijn geweest;
- d. een overzicht van de inkomsten en uitgaven van de commissie.

Voor u ligt het jaarverslag van de CRO luchthaven Rotterdam over het jaar 2016.

a. ACTIVITEITEN VAN DE COMMISSIE IN 2016

Hieronder worden in het kort de activiteiten van de commissie in 2016 beschreven. De onderwerpen en de volgorde komen overeen met het actieplan (hoofdstuk 4) uit het jaarplan 2016.

Plenaire vergaderingen:

De commissie is in 2016 vijf maal bijeen gekomen, namelijk op:

21 januari (oorspronkelijk gepland op 10 december 2015)

8 april

30 juni

6 oktober

15 december

Het vierde en laatste overleg van 2015 was oorspronkelijk gepland op 10 december 2015 en is met het oog op synchronisatie met het proces rond het luchthavenbesluit verzet naar 21 januari 2016.

Meldingen (Klachtenbehandeling):

In 2016 zijn de volgende door de DCMR opgeleverde rapportages in de CRO geagendeerd en besproken.

Rapportage 2^e kwartaal 2015 Vliegtuigmeldingen Rotterdam The Hague Airport,

Rapportage 3^e kwartaal 2015 Vliegtuigmeldingen Rotterdam The Hague Airport,

Rapportage 4^e kwartaal 2015 Vliegtuigmeldingen Rotterdam The Hague Airport,

Jaarrapportage 2015 Analyse meldingen rondom Rotterdam The Hague Airport (presentatie),

Rapportage 1^e kwartaal 2016 Vliegtuigmeldingen Rotterdam The Hague Airport,

Rapportage 2^e kwartaal 2016 Vliegtuigmeldingen Rotterdam The Hague Airport,

Rapportage 3^e kwartaal 2016 Vliegtuigmeldingen Rotterdam The Hague Airport.

Handhavingsrapportage IL&T:

De Handhavingsrapportage RTHA van IL&T over het jaar 2015 is geagendeerd en besproken in de CRO.

Website:

Het informatie portal voor de CRO-leden, waarin onder andere vergaderstukken kunnen worden teruggevonden, kon door problemen met de software nog steeds niet in gebruik worden genomen. Nadat de leverancier hierop was aangesproken, heeft deze laten weten dat de problemen met een software update zouden zijn opgelost. Om dit te verifiëren zijn tests uitgevoerd. Bij het afsluiten van het verslagjaar was het testen nog gaande.

Burenavonden RTHA:

Met enige regelmaat waren bewonersvertegenwoordigers en bestuurlijke vertegenwoordigers uit de CRO aanwezig op de door de luchthaven georganiseerde burenavonden (inmiddels omgedoopt in burengespreksavonden).

Capaciteitsdeclaratie RTHA 2017:

De luchthaven heeft in een presentatie toegelicht hoe het systeem van capaciteitsdeclaraties werkt, met als voorbeeld de capaciteitsdeclaraties RTHA winter 2015/16 en zomer 2016. De capaciteitsdeclaraties RTHA winter 2016/17 en zomer 2017 zijn vervolgens geagendeerd en besproken in de CRO.

Vooruitblik/terugkoppeling BRR (Bestuurlijke Regiegroep RTHA):

Dit was in het verslagjaar een vast agendapunt voor de vergaderingen van de CRO.

Ambities RTHA:

In het jaarplan was het volgende opgenomen: "In 2016 zullen de ambities van RTHA worden besproken. Hierbij valt te denken aan groei luchtverkeer, eventuele uitbreidingsplannen RTHA op de grond zoals terminal, voorplein, eventuele verbetering OV, etc. De door bewonersorganisaties, milieuorganisaties, overheden en bedrijven in te brengen ambities (in relatie tot RTHA) zullen hier tegenaan worden gelegd. Gekeken zal worden of deze gecombineerd kunnen worden tot een gezamenlijke ambitie leidend tot een duurzame ontwikkeling van de luchthaven en zijn omgeving."

Bovenstaande is uiteindelijk niet als afzonderlijk issue geagendeerd, want in de dynamiek rond het luchtvaartbesluit bleek deze discussie hier niet goed van los te koppelen. Wel zijn de ambities van RTHA m.b.t. de groei van het luchtverkeer uitgebreid aan de orde geweest in het kader van het luchthavenbesluit. Voorts heeft een van de bewonersvertegenwoordigers in een notitie aan de verkenner RTHA de hele governance rond de luchthaven in brede zin ter discussie gesteld en gepleit voor een integrale regionale gebiedsvisie voor de luchthaven ('airside' en 'landside').

Ruimtelijke visie Rotterdam omgeving RTHA en bestemmingsplan:

In het jaarplan was het volgende opgenomen: "De ruimtelijke ontwikkeling rond de luchthaven zal ook in breder perspectief aan de orde komen (binnen nog nader te bepalen kaders). Denk hierbij bijvoorbeeld aan de plan/besluitvorming rond de A13/16. (Dit betekent overigens niet dat in de CRO een discussie gevoerd zou moeten worden over het project A13/A16 op zich.)"

Proces en inhoud van de bestemmingsplanwijzigingen zijn door de gemeente Rotterdam in een presentatie toegelicht in de CRO. Verder geldt eigenlijk het zelfde als voor het vorige punt: loskoppelen van de discussie rond het luchthavenbesluit en als afzonderlijk issue agenderen bleek niet goed mogelijk. Wel is geconstateerd, ook door de verkenner RTHA, dat de besluitvorming m.b.t. het luchthavenbesluit niet los gezien kan worden van andere belangrijke ruimtelijke ontwikkelingen rond de luchthaven. De CRO onderschrijft dan ook de conclusie van de verkenner RTHA dat de regionale RO een van de stuurknoppen is waaraan gedraaid kan worden.

Actualisatie Uitvoeringsplan minimaliseren geluidshinder:

In opdracht van de Bestuurlijke Regiegroep Rotterdam The Hague Airport (BRR) is het Uitvoeringsplan Maatregelen Minimaliseren Geluidshinder Rotterdam The Hague Airport geconcretiseerd. Daarbij is ook een schifting gemaakt naar kansrijke en niet-kansrijke voorstellen. Het resultaat is gepresenteerd en besproken in de CRO. Daarbij is aangekondigd, dat in de volgende BRR zou worden ingevuld welke partij verantwoordelijk wordt voor welke maatregel en wat deze daadwerkelijk gaat doen. Omdat er vervolgens onvoldoende voortgang werd geboekt, heeft de CRO in een brief aan de BRR aangedrongen op spoedige follow-up. In de laatste CRO vergadering van het jaar heeft de voorzitter van de BRR een terugkoppeling gegeven over de stand van zaken, namelijk welke maatregelen zijn ingezet, welke als onvoldoende kansrijk zijn afgevoerd, en welke voor uitvoering zijn neergelegd bij de luchthaven. Op verzoek van de CRO zal de BRR nog schriftelijk vastleggen wat hierbij de afwegingen geweest zijn.

Luchtruimvisie:

De CRO zou zich door het Rijk laten informeren over de luchtruimvisie en de consequenties hiervan. De luchtruimvisie is van belang voor bijvoorbeeld de interactie tussen aan/uitvliegroutes van RTHA enerzijds en Schiphol anderzijds. Dit dossier heeft echter bij het Rijk opnieuw vertraging opgelopen (o.a. door een tekort aan luchtverkeersleiders). Het is daarom doorgeschoven naar 2017. De secretaris volgt de

ontwikkelingen bij het ministerie van I&M en het onderwerp wordt geagendeerd zodra het rijp is voor discussie.

Luchthavenbesluit:

Dit onderwerp was ook in 2016 vast agendapunt voor de plenaire vergaderingen van de CRO. Op 14 maart heeft Rotterdam The Hague Airport de onderliggende onderzoeken voor het nieuwe luchthavenbesluit gepresenteerd aan gemeenten, bestuurders, bedrijfsleven, omwonenden en leden van de CRO. De bewonersvertegenwoordigers in de CRO hebben vervolgens voorgesteld om in hun opdracht de TU Delft een second opinion te laten uitvoeren op de MKBA om hen te helpen bij het vormen van een mening over dit onderzoek. De CRO heeft hier uiteindelijk mee ingestemd en heeft de kosten van € 5.000,- voor zijn rekening genomen. Mede op verzoek van de CRO heeft het Ministerie van I&M een voortoets laten uitvoeren op de MER.

De Bestuurlijke Regiegroep Rotterdam The Hague Airport (BRR) heeft medio 2016 Joost Schrijnen benoemd als onafhankelijk verkenners om de BRR te adviseren over het draagvlak voor een te nemen luchthavenbesluit voor RTHA. Dhr. Schrijnen heeft in de CRO van oktober een presentatie gegeven over zijn aanpak. Hij heeft ook afzonderlijke gesprekken gevoerd met meeste leden van de CRO. In de CRO vergadering van december heeft hij zijn bevindingen tot dan toe gepresenteerd en heeft de CRO uitgebreid met hem van gedachten gewisseld aan de hand van een drietal thema's:

- de door de verkenners geïdentificeerde stuurknoppen,
- het omgaan met overlast voor de omwonenden,
- de ruimtelijke ontwikkeling in de noordrand van Rotterdam.

Problematiek ultrafijnstof:

Naar aanleiding van onderzoek van het Rijk naar concentraties van ultrafijnstof rond Schiphol is in het vorige verslagjaar besloten de ontwikkelingen in dit dossier te volgen, en te acteren wanneer dit opportuun is. In dit verband is de CRO van juni gesproken over de brief d.d. 20 april 2016 van de Staatssecretaris van I&M aan de Kamer over de resultaten RIVM-onderzoek 'Verkenning gezondheidsrisico's ultrafijnstof luchtvaart rond Schiphol en voorstel vervolgonderzoek'. Hierin staat onder meer: "Uit de berekeningen blijkt dat de bijdrage van het vliegverkeer aan de concentraties ultrafijnstof rondom Rotterdam en Eindhoven ruwweg een factor 5 tot 6 lager is dan bij Schiphol." Op het verzoek van de BRR d.d. 8 juli 2016 om in het verdiepend vervolgonderzoek de effecten van ultrafijnstof in de directe omgeving van luchthaven Rotterdam The Hague Airport opnieuw mee te nemen antwoordt de Staatssecretaris van I&M in haar brief van 12 oktober 2016, dat op basis van de resultaten voor Schiphol ook uitspraken kunnen gedaan worden over de gezondheidseffecten rondom andere luchthavens, zonder dat daarvoor aanvullend onderzoek noodzakelijk is. Een in de december vergadering gedaan voorstel van de NMZH aan de CRO (en BRR) om dan maar zelf metingen te laten verrichten naar concentraties ultrafijnstof rond RTHA wordt in 2017 geagendeerd.

Nieuwe Europese systematiek geluid (DOC29):

De nieuwe Europese systematiek geluid (DOC29), hoewel opgenomen in het werkplan 2016, is voorlopig nog niet geagendeerd, omdat dit nog niet opportuun was. Het ministerie van I&M heeft namelijk gemeld, dat er voor een zinvolle presentatie in de CRO nog onvoldoende vooruitgang is geboekt op het dossier.

Diverse presentaties:

Dhr. Vos van Transavia, tevens CRO-lid namens de grote luchtvaart heeft een presentatie gegeven over de ontwikkeling van het netwerk van Transavia vanuit RTHA en de inrichting van de (logistieke) processen van het bedrijf. Daarbij is ook ingegaan op de hinder voor de omgeving.

Dhr. Bal van de Vliegclub Rotterdam, tevens CRO-lid namens de kleine luchtvaart heeft een presentatie gegeven over de kleine luchtvaart op RTHA. Aan de orde kwamen onder andere: de definitie van de kleine

luchtvaart, de ontwikkeling van de kleine luchtvaart op RTHA, de luchtruimindeling en de consequenties hiervan, in- en uitvliegroutes en circuits, beperkende factoren in het algemeen, beperkende maatregelen voor het gebruik van RTHA, en de gedragscode recreatieve luchtvaart.

Dhr. van den Berg, de chef vlieger van de traumahelikopter zou in een presentatie de CRO informeren over de positionering van zijn organisatie in het geheel (trauma centrum, ANWB Medical Air Assistance, RTHA, etc.), de taken, de operationele aspecten in het algemeen, en de in- en uitvliegroutes in het bijzonder. Door een last-minute verhindering van dhr. van den Berg kon de presentatie echter geen doorgang vinden en is deze doorgeschoven naar 2017.

Uitwisseling kennis en ervaring met CRO's en ORS:

Ook in dit verslagjaar is het OSCRO (Overleg Secretarissen luchtvaartcommissies CRO's en COVM's) weer tweemaal bijeengekomen voor het uitwisselen van ervaringen en actualiteiten, en het bespreken van een aantal bijzondere thema's. Het overleg van april vond plaats op de luchthaven Rotterdam. De voorzitter van de CRO luchthaven Rotterdam, dhr. v.d. Vlist heeft als gastspreker een toelichting gegeven op de rol van CRO en de betrokkenheid van de CRO bij het luchthavenbesluit. De secretarissen van de CRO's van de luchthavens van nationale betekenis en de ORS zijn voorafgaand aan de vergadering van november nog afzonderlijk bijeengekomen.

Diversen:

Gewijzigde vertrekroute baan 06:

Per december 2014 is als tijdelijke maatregel een standaard afwijkgingsroute gedefinieerd voor verkeer van RTHA met een westelijke bestemming en start via baan 06 voor de situatie dat er conflicterend Schiphol verkeer is (parallel naderen vanuit het zuiden op Zwanenburgbaan en de Aalsmeerbaan). Deze route kan meer overlast opleveren voor Lansingerland. Ondertussen werd een nieuwe vertrekroute ontworpen, die op 12 november 2015 formeel is ingevoerd. Omdat volgens Lansingerland in de praktijk nog veel (60%) van de nieuwe route wordt afgeweken, heeft de CRO aan de DCMR gevraagd dit nader te onderzoeken. Het resultaat van dit onderzoek wordt begin 2017 verwacht.

Geluidhinder taxiënde vliegtuigen:

In een notitie aan de CRO heeft de BTV dit onderwerp aangekaart. Het geluid van taxiënde vliegtuigen komt niet in de regelgeving voor. Het valt tussen milieu en luchtvaart in. Het wordt echter wel meegenomen in het rapport van To70 (Uitvoeringsplan Minimaliseren Geluidshinder). De CRO heeft besloten om als eerste stap aan de DCMR offerte te vragen voor het in kaart brengen van de ervaren hinder. Gebleken is echter, dat deze organisatie gezien zijn positionering en rol dit soort opdrachten van de CRO niet kan aannemen. Gezocht wordt nog naar een oplossing.

b. SAMENSTELLING VAN DE COMMISSIE IN 2016

De provincie Zuid-Holland is sinds 21 januari van dit verslagjaar voor het eerst bestuurlijk vertegenwoordigd in de CRO. Op deze datum is namelijk gedeputeerde mw. A. Bom benoemd als lid in de plaats van dhr. J. Weekers. Ook is op deze datum dhr. W. Zuidveld van Luchtverkeersleiding Nederland benoemd als opvolger van dhr. M. den Haan.

Naam	Functie/organisatie	Opmerking
J. van der Vlist	Voorzitter	
E. Struch	Secretaris	
J. Weekers	Ambtenaar Provincie Zuid-Holland	tot 21 januari 2016
A. Bom	Gedeputeerde Provincie Zuid-Holland	m.i.v. 21 januari 2016
P. Langenberg	Wethouder Gemeente Rotterdam	
P. van Aaken	Wethouder Gemeente Schiedam	
S. Fortuyn	Wethouder Gemeente Lansingerland	
J. Poot	Vertegenwoordiger omwonenden Rotterdam	
I. Deurloo	Vertegenwoordiger omwonenden Rotterdam	Plaatsvervanger
J. Witjes	Vertegenwoordiger omwonenden Schiedam	
H. Lamphen	Vertegenwoordiger omwonenden Schiedam	Plaatsvervanger
T. van de Coevering	Vertegenwoordiger omwonenden Lansingerland	
R. van der Ouderaa	Vertegenwoordiger omwonenden Lansingerland	Plaatsvervanger
A. Ouwehand	Natuur- en Milieufederatie Zuid-Holland (namens de milieu organisaties)	
S. van der Kleij	Rotterdam the Hague Airport	
M. den Haan	Luchtverkeersleiding Nederland	tot 21 januari 2016
W. Zuidveld	Luchtverkeersleiding Nederland	m.i.v. 21 januari 2016
H. Vos	Transavia (namens de grote gebruikers van Rotterdam the Hague Airport)	
O. Bal	Vliegclub Rotterdam (namens de kleine gebruikers van Rotterdam the Hague Airport)	
H. Mooren	VNO-NCW West (namens het bedrijfsleven)	
R. Algra	DCMR Milieudienst Rijnmond	Adviseur

c. BIJZONDERE VOORVALLEN OF OMSTANDIGHEDEN IN 2016

niet van toepassing

d. INKOMSTEN EN UITGAVEN VAN DE COMMISSIE IN 2016

zie jaarrekening 2016 van Stichting Ondersteuning Commissie regionaal overleg luchthaven Rotterdam (SOCRO)